

czasów nie dał, wszakoż by go też Nam dobrze i nawięcej potym dać raczył z łaski ^{d-a} z dobroci swojej, tebyśmy^d My przedsię nad dobre a pożytek Rzeczypospolitej, żadnego względu albo opatrzenia doczesnego krwi a potomstwa swego nigdy nie przekładali, ani byśmy u siebie żadnej rzeczy milszej mieli nad potrzebę a sławę państw swoich, a k'temu nad powinność i obowiązek Nasz poprzysięgli, wiedząc, iż potomstwo nie zawżdy się ani każdemu dobrze uda, ale posługa przeciw Rzeczypospolitej a wypełnienie powinności na wieki wszędzie dobrze słynąć musi. Z tej tedy przyczyny zaniechawszy wszelakiej dziedzicznej sukcesyj na ziemię litewską, ieśliby która tak Nam samym iako potomstwu Naszemu należała, dobrowolnie Rzeczypospolitej a tej sławnej Koronie Polskiej odstępujemy i wyrzekamy się na wieczne czasy. Nie wątpiąc w tym i to też sobie warując, żebyśmy tym ani sami osoby Naszej, ani potomstwa Naszego własnego, ieśliby Nam które Pan Bog raczył dać, nie zgłocili, ale żeby potciwe a stanowi jego przystoine od Rzeczypospolitej opatrzenie miało, ieśliby na Królestwo nie było wzięto, a wszakoż, nie czyniąc żadnej dysmembracyj koronnej, o takowym opatrzeniu na ten czas dopiero stanowiono być ma, kiedy na spólnym sejmie będą stany polskie i litewskie. A tak zwaliwszy ten pień z drogi około sukcesyj, tedy i ona różnice, która między obiema narody około iednej Rzeczypospolitej była, tak w imię Boże stanowimy, iż inaczej dali Bog ani rozumiemy, ani rozumieć możemy, iedno iż te oboje państwa od dawnych czasów, ieszcze za pradziadów Naszych w iedno złączone są, a w takie iedno, iż nie tylko w ieden **animus** albo w jednę myśl, w iedną zgodę, w iedną miłość, w iedną spoiną przyiaźń, acz i to wszystko tak iest, ale też k'temu w iedno ciało, a ciało nieróżne, nierozdzielne, iako przywileje spoinę stare omawiają, spoione są. A zatym sama rzecz pokazuje, iż w iedną Rzeczypospolitą iednego ludu, który się przez związek i spoienie dwu narodów w iedność iednostajną i nierozdzielną zniósł i spoił tak, iż iuż iako te państwa nie są dwie ciele, tak też dwie Rzeczypospolite^e być nie mogą, ale iedna Rzeczypospolita z tych narodów spoiona, za czym spoinę sejmy i rady mieć mają zawżdy pod iednym królem i pod iedną głową. To tylko wyimując, iż w iako iednym nieróżnym, nierozdzielnym ciele każda iedna część i każdy członek osobną powinność i sprawę własną ma, tak też w tej iednej Rzeczypospolitej ma naród polski i litewski zwyczaje swoje niektóre, sądowe prawa i przywileje i sądy własne a osobne, które iednak tej iedności albo tej uniej nic nie wadzą, ani wadzić będą.

Którą deklaracyję Naszę dla wiecznej pamięci a lepszego świadectwa, w te słowa na tym liście opisaną umacniamy i utwierdzamy na wieczne czasy i ręką własną Naszą podpisałimy i pieczęcią Naszą zapieczętować kazali. Dan w Warszawie na sejmie walnym koronnym trzynastego dnia marca, roku Pańskiego^f tysięcznego pięćsetnego sześćdziesiątego czwartego, panowania Naszego trzydziestego piątego.

III. RECES SEJMU KORONNEGO WARSZAWSKIEGO 1563 W SPRAWIE OKOŁO UNIEJ LITEWSKIEJ

Zygmunt August z łaski Bożej król Polski, Wielkie Książę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmockie **et caetera** pan i dziedzic.

1.^a Wszystkim wobec i każdemu z osobna, komu to^b wiedzieć należy, oznaimujemy tym listem Naszym, iż pamiętając iako sławnej pamięci Zygmunt kroi Polski, Ociec Nasz, częstokroć od poddanych swych w Koronie Polskiej na sejmiech i indzie napominan był i My sami też iuż często a często za czasu panowania Naszego proszeni będąc od tychże poddanych Naszych stanów koronnych, abyśmy wcielenie a unią Wielkiego Księstwa Litewskiego z Koroną Polską od ^cWładysława Jagiełły i Alexandra Witowda^c chwalebnej pamięci pradziadów Naszych za zezwoleniem wszystkich stanów litewskich uczynioną; i nie tylko na liściach i spiskach spólnych

^{d-d} i też dobroci swojej, tedybyśmy VL. ^e zawżdy mają VL. ^f Bożego VL.

^a Numeracja przepisów (zawierająca pomyłki) występuje tylko w VL. ^b Brak w VL. ^{c-c} Władysława Jagiełły i Alexandra Witolda VL.

opisaną, ale też i ku skutkowi swemu tedyż przywiedzioną. Acz potym zasię nieiako zatrudnioną, ale iednak przez Alexandra stryia Naszego Wielkiego na ten czas Księdza Litewskiego a potem i Króla Polskiego i przez spólną Polskiego Narodu z Litwą zmowy i spiski z obopolną przysięgą utwierdzone zasię objaśnioną! szerszemi słowy a snadniejszym wykładem ozdobioną, aby iuż na wieczne czasy tym mocniejsza była, a nigdy się z niej nie wykraczało, wedła urzędu a powinności Naszej przywiedli, żeby iuż kiedy nie słowy tylko albo pismem, ale też i skutkiem z tych dwu narodow ieden lud a iedno i nierozdzielne ciało i iedna Rzeczpospolita a nierozna była, a mocnie trwała. Tedy bacząc, iż to ziednoczenie wielką sławę i pożytek oboiemu państwu przynieść by mogło, naradziwszy się pierwej z pany radami i wszystkimi stany, tak koronnymi iako i Wielkiego Księstwa Litewskiego, k'temuśmy myśl i wolą Naszą przychylili, abyśmy dla sprawowania i wypełnienia tej rzeczy sejm spólny tym obiema narodom, bez dalszej odwłoki tu w Koronie Naszej, w Warszawie złożyli. I żeby iuż na tym sejmie koniecznie prawa a gruntowna unia tak w skutek swój wstawiona i wykończona była, iżby nie tylko na przyszyły czas przerwać się i roztargnąć nie mogła, ale żeby z siebie takowe owoce i pożytki dawała, które dawno dawać miała, a które by polskiemu i litewskiemu narodowi przodkiem pokój i zachowanie w całości, a potem sławę i ozdobę wieczną przynieść mogły. Na który tym obyczaiem przez Nas złożony sejm wielcy posłowie z Litwy z zupełną mocą i z zupełnym poruczeniem, tak z duchownego, iako z świeckiego senatorskiego i rycerskiego i mieśckiego^d stanu posłani byli, to iest te pany łacińskim ięzykiem nieżej opisane:

videlicet reverendos dominos ex primo senatorio ordine status spiritualis Valerianum Vilnensem, ex secundo eiusdem status Nicolaum Pacz designatum Kijoviensem episcopos, ac illustros et magnificos ex primo senatorio ordine status secularis dominos Nicolaum Radziwił, in Olika^e et Nieswiesz ducem, palatinum Vilnensem, marsalcum et cancellarium Magni Ducatus Litwaniae etc. Ex secundo eiusdem status, Stephanum ducem Zbarascensem, palatinum Viteps-censem, Nicolaum Kiszka, pincernam Magni Ducatus, capitaneum Drohicensem. Ex ordine ducum et baronum, Nicolaum Radziwił, palatinidem Trocensem, Hieronimum Kothkiewicz^f, castellanidem Vilnensem, Iwanum Czartonski^g, Iaroslau Schanbuskowic, ac deinceps ex omnibus ordinibus reliquis, tam terrestribus quam curiae Nostrae officialibus. Denique a provinciis, districtibus, territoriis, communitatibus civitatum universis et singulis congregationibus, hic vel generaliter vel specialiter expressis. Ex ordine quidem marssalcorum, generosos Petrum Zaorski ac Michaellem Łożyński^h. Ex ordine vero patriciorum Melchiorum Siemoth, Wladislaum ducem Zbarascensem, Melchiorum Snowski. A nobilitate autem districtuum et ordine vexilliferorum, Paulum Ostrowiecki Osmaum, Nicolaum Ioannidem Upitheum, vexilliferos. Ex tertia Samogitiae Nicolaum Volothkowic. Ex terra Volinia Ielonem Małyński. Ex terra Kijouiensi Theodorum Soltan. Ex terra Smolensi Bazylum Kopeć. Ex terra Połocensi Andream ducem Lukomlensem. Ex palatinatu Novogrodensi Petrum Hereschowicⁱ. Ex terra Vitebscensi Iwanum Sowka, pontium curatorem. Ex districtu Mszczyslaviensi Simonem Kamiński. Ex terra Podlasiae Christoferum Olecki. Branscensem^j capitaneum, Adamum Kosiński, notarium terrestrem Drohiciensem. A communitatibus civitatum et oppidorum, praesertim civitatis Vilnensis sedis ducalis Lucam Opa-chowski, Zenonem Zarzecki, proconsules Vilnenses.

2. Gdzie więc ci to posłowie Księstwa Wielkiego Litewskiego po okazaniu przed radami koronnymi plenipotencyjey i instrukcyjey swojej, mieli za dopuszczeniem i zezwoleniem Naszym niemałe zobopolne traktaty znaszaiąc z obu stron i wykladaiąc listy i przywileje, zmowy, spiski stare, począwszy od przywilejow Jagiełły, ku tej uniej należące, k'temu przekładaiąc z obu stron około tej uniej doległości i różnice swoje, kto kiedy z tej uniej wykraczał, a kto iey dosyć czynił, podawaiąc też takież z obu stron coby w przedniejszych uniach moderowano, albo coby im przydano być miało. Były też pokazowane od panów rad koronnych listy książąt litewskich, iako tylko dożywotnich, przez króle polskie ustawionych, w których się własność niektórych ziem, iako Wołynia i Podlasza^k ku Koronie należeć znaczyła. A zwłasz-

^d mieyskiego VL. ^e Ołyka VL. ^f Chotkiewicz VL. ^g Tak w druku; w VL: Czartoryjski. ^h Łożyński VL. ⁱ Heresowie TL. ^j Broscensem VL. ^k Podlasia VL.

cza, iż przed tą unią albo jeszcze nim Jagełło był wzięt na Królestwo Polskie, tedy te ziemie ku Koronie należały; i insze rozmowy rozmaite w tej mierze między sobą czyniąc. Do czegośmy też i My prace i pilności swej nie żalowali, nie folgując w tym ani wczasowi, ani wątlewu na ten czas zdrowiu swemu. A iż około wykładu przywilej a Alexandrowego chwalebnej pamięci stryja Naszego, między nimi różne rozumienie było, wzięli przed się wszystkie artykuły tego to listu, który list tak się ma sam w sobie łacińskim językiem napisany¹.

3. Które artykuły², gdy uważać między sobą ieden po drugim z osobna poczęli, a zgodziwszy się na niektóre rzeczy sami między sobą, niektóre też na Nas iako na tego, który iest iednym oboiego narodu panem, przypuściwszy; ostatek na przyszły spoiny walny sejm, ktorychmy im złożyli w Parczowie na dzień świętego Jana Chrzciciela¹ [24 VI 1564] blisko w roku niniejszym przyszły i sejmiki powiatowe przed nim złożymy, iako obyczaj iest i powinność.

4. A iż od Nas posłowie ziem Naszych koronnych prosili, abyśmy tę wszystkę sprawę uniej, która się^m na tym warszawskim sejmie toczyła, recessem Naszym ku wiadomości ludzkiej krotce podali. Przeto My tym porządkiem iako w Alexandrowym przywileju stoi, to wszystko, na co się z obu stron zwolili, a co też na przyszły sejm zawisło, tak krotce oznajmujemy i ku wiadomości wszem, którym to należy, podaiemy.

5. Naprzód, co się przedniejszych artykułów dotyczy, które z tych dwu narodów, polskiego i litewskiego, czynią ieden lud i iedno ciało, a temu ciału iedną głowę i iednego pana Króla i iedną także radę spoiną przydają. Tedy acz około tego ziednoczenia dwu narodów w iedno ciało było nieco z obu stron różnice, wszakoż to za deklaracją Naszą tak iest wyłożono i objaśniono, iż Korona Polska a Wielkie Księstwo Litewskie, iako iest iedno nierozdzielne i nieróżne ciało, wedla tegoż przywileju, tak też iest nieróżna ani dwojaka, ale iedna Rzeczpospolita, która się z dwu narodów w jeden lud zniosła i spoiła. Iako o tym deklaracja Nasza szerzej obmawia, która też iest wydana. Ale około iednego spólnego pana i iednej głowy tedy się tak sami między sobą namówili, iż iuż o tym obiema narodom wiecznymi czasy ieden pan spólnie roszkować ma, który spólnymi głosem od Polaków i od Litwy w Polsce, a nie gdzie indziej obran będzie (które obieranie wedle tego przywileju Alexandrowego niebytnością której strony przekazywać się nie ma, gdy będą na to wszyscyⁿ, którzy do tego przysłużą, przyzwani), a potym na Królestwo Polskie pomazany i koronowany w Krakowie będzie. A obieranie i podnoszenie Wielkiego Księstwa Litewskiego, które przed tym osobne bywało w Litwie, aby iuż tak ustało, żeby i znak żaden albo podobieństwo na potym nie było, z ktorego by się pokazywało albo znaczyło podnoszenie albo inauguracja iaka Wielkiego Księstwa. A iż temu spólnemu obieraniu sukcesyja **naturalis** albo **haereditaria** we wszystkim przeciwna iest, tedy My dla dobrego Rzeczypospolitej takiej sukcesyji dziedzicznej w Państwie Litewskim, ieśliby Nam albo komukolwiek z iakieikolwiek przyczyny służyła, na wiekiśmy Koronie odstąpili i wiecznymi czasy odstepujemy i khemuśmy oba narody przywiedli, iż na tym z obu stron przestali i od Nas wdzięcznie to przyjęli. Co się zasię iednej a spólnej rady przy tym iednym Panie dotyczy, zwolili też na to z obudwu stron, że rady spoinę miewać chcą i spoinę zawždy sejmy koronne i zasiadać tak panowie między pany osobami swemi, iako posłowie między posły i radzić spólnie o spólnych potrzebach, tak na sejmie iako i bez sejmu i w Polszcę i w Litwie.

16.º Dalej, co się tkanie^p artykułu około monety^p, aby była **uniformis et aequalis in pondere et grano ac proba et numero peciarum et inscriptione monetarum**, to My za zwoleniem obudwu narodów, ku^q skutkowi przywieść bez omieszkania powinni będziemy i obiecujemy.

17. Takież, co się tyczy artykułu **de foederibus et pactis** z postronnymi narody, na to się zobopolnie zgodzili, iż na potym żadne zmywy i przymierza czynione ani stanowione, żadni

¹ Krzciciela VL. ^m VL dodaje: tu. ⁿ wszyscy VL. ^o W VL, mimo że tekst luk nie zabiera, pominięte zostały numery od 6 do 15. ^pokoło artykułu monety VL. ^q Brak w VL

¹ W druku, wziętym za podstawę tego wydania, włączony tu został tekst unii piotrkowsko-mielnickiej z 23 XI 1501 r. Znajduje się on w naszym wydawnictwie pod datą 1501 r.; por. Vol. Const., I.1, vol. 1, s. 101 (wzmianka) oraz s. 106-109 (tekst nr 4a).

² To jest unii piotrkowsko-mielnickiej. Por. wyżej przypis 1.

też posłowie w rzeczach ważnych do obcych stron posłani być nie mają, iedno za wiadomością i radą spólną obudwu narodow. A przymierza abo stanowienia z którymkolwiek narodem przedtym uczynione, ktoreby były szkodliwe której stronie, dzierzane być nie mają

18. O przysięgach, ktoreby rady, dygnitarze, urzędnicy i starostowie narodu litewskiego i przedniej szych domow ludzie czynić mieli, tak przy mocy sobie zostawili, z tym wykładem: iż na potym wszystkie takowe przysięgi krolowi koronnemu i Koronie Polskiej czynione być mają. Także około przysięg trzymania spisków pospolitych zachować się mają i statecznie sobie trzymać obiecali, wedle przywileju Alexandrowego. Zgodzili się też i na to spólnie, aby przy koronacyjej nowego króla naprzód poprzysiężone zaraz i konfirmowane były na iednym liście, pod iednymi słowy i pod iedną pieczęcią koronną, na wieczne czasy prawa i wolności poddanych wszystkich obojga państw tak złączonych.

19. A co się dotyczy artykułu o urzędziech i dostoięństwach obudwu narodu, iż panowie rady koronne k'temu się przymawiały, aby się iuż urzędnicy Wielkiego Księstwa Litewskiego inaczej nie zwali ani pisali, iedno urzędniki koronnymi. Ponieważ Wielkie Księstwo Litewskie z Koroną Polską złączone iest w iedno nierozne i nierozdzielne ciało, a iakośmy deklarowali i w iedne Rzeczpospolitą, panowie zasię rady litewskie słowa tego artykułu za sobą ciągnęli, iż prawa, wolności, zwyczaie, dostoięństwa i urzędy oboiego państwa wcale nie ruszane mają być zachowane, przeto ten artykuł tak z obu stron namówiony na przyszły sejm spólny walny iednostajnie odłożyli. Tamże sprawiedliwość pograniczną postanowić mają.

20. Wzięli sobie takież na ten sejm spólny walny przyszły i niektóre drugie rzeczy, które tu przy tychże artykułach iuż po części namówione były, ale zawarte a dokonane być nie mogły, częścią prze krótkość czasu, częścią prze potrzebę pilną panów litewskich do Wielkiego Księstwa Litewskiego, częścią też przeto, iż panowie litewscy (iako posłowie) powiadali, iż tego mianowicie od braciej swej nie mieli zleconego, a iż to do braciej swej odnieść chcieli.

21. A tak z tych przyczyn ku temu artykułowi, który o urzędziech i o dostoięństwach spólnie na sejm przyszły zawiesili, odłożyli też na tenże sejm spólny przyszły rozmowy szersze i konkluzyją, naprzód o mieiscach panów litewskich, gdzie a iako w radzie Naszej między radą koronną zasięć mają. Także też i posłom ziemskim litewskim między posły ziemskimi polskimi. Druga, o mieiscach sejmom spólnym walnym tak dla obierania króla pana swego, iako dla inszych potrzeb i doległości spólnych. Trzecia, o sejmiech litewskich powiatowych i o postanowieniu ich na potomne wieczne czasy, a k'temu o tytule Wielkiego Księstwa Litewskiego.

22. Zasię, co się było w pierwszych spiskach manowicie około uniej opuściło, a iednak ku zachowaniu tej to uniej barzo potrzebne było, tedy to na tym sejmie między sobą tak polskie, iako i litewskie rady spólnie postanowili.

23. Naprzód, aby tak w Polszczę, iako i w Litwie wszystkie cła, myta, tak ziemskie, iako i wodne iakimkolwiek imieniem nazwane, tak Króla lego Miłości, iako szlacheckie, duchowne i miejskie zniesione były, a iżby żadnego cła i myta nie brano na potym wiecznych czasów od duchownych i od świeckich ludzi szlacheckiego stanu i od ich poddanych, od rzeczy ktorychkolwiek własnej roboty i wychowania, nie zakrywając myt kupieckich, ani się zmawiając z kupcy, ku szkodzie a zataieniu cel z dawna zwykłych królewskich, tak w Polszczę, iako i w Litwie.

24. Ieszcze też nad to, aby statuta i ustawy wszystkie iakiekolwiek i z ktoreikolwiek przyczyny przeciw narodowi polskiemu w Litwie ustawione i uchwalone były, zwłaszcza około nabywania i dzierżenia imienia w Litwie iakokolwiek go kto dostawał, chocia po żenie abo z wysługi abo za kupnem, darowanym obyczaiem, zamianą i którymkolwiek nabyciem wedle zwyczaiu i prawa pospolitego, te wszystkie statuta aby żadnej mocy nie miały, iako prawu, sprawiedliwości i też spólnej brackiej miłości i uniej a ziednoczeniu spólnemu przeciwne. Ale aby wolno zawždy było tak Polakowi w Litwie, iako i Litwinowi w Polszczę, każdym słusznym obyczaiem dostawać imienia i dzierzeć ie wedle prawa, w którym leży owo imienie. A to, co by iedno na tym przyszłym spólnym sejmie między sobą postanowili, uiścić sobie mają obyczaiem i obowiązkiem opisanym w przywileju Alexandrowym [i] trzymać mocnie mają jedni z drugimi na wieczne czasy, ani szukać przyczyny, podobieństw iakich, ktoreby to ziednoczenie ich rozrywać miało.

25. Co wszystko wyżej opisane tak iako się na ten czas działo i na czym zostało, My Zygmunt August krol Polski przerzeczony chcieliśmy wszem wobec oznaimić, iakoż oznajmujem i każdemu komu należy wiadomość tego czynimy tym listem Naszym, któryśmy sami ręką swą podpisali i pieczęcią Naszą zapieczętować kazali. Dan w Warszawie na sejmie walnym koronnym trzynastego dnia marca, roku Bożego tysięcznego pięćsetnego sześćdziesiątego czwartego, a panowania Naszego trzydziestego piątego.

IV. DEKRET NA SĄDY NOWE PRZESZŁE

Zygmunt August, z łaski Bożej Krol Polski, Wielkie Książę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie etc. pan i dziedzic.

1. Wszystkim wobec i każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy, oznaimujemy tym listem Naszym. Dowiedziawszy się, iż tych, którzy na sądziech nowych siedzieli, tak z dygnitarzów iako z urzędników ziemskich i deputatów, niemało przed sąd Nasz spożywano o dekreta, które na tych to sądziech czynili. A iż takowe sądy na sejmie przeszłym piotrkowskim, a za pozwoleniem Senatu i posłów, postanowione były na ieden raz tylko, tym sposobem: iż przez te, którzy na takowych sądziech zasięść mieli, skażni i dekreta ich w rzeczach (które przez ruszenie, abo appellacyje, od sądów i od urzędów, także też i pozwow i z przypożwow zwrócenia **per partes**, właśnie podług konstytucyi sejmu piotrkowskiego na one sądy przypadły) tej ważności być mają, iakoby przez Nas samych na sejmie, abo na sądziech Naszych Królewskich, za dworem uczynione i skazane być miały. I chcąc zabezpieczyć temu, aby takie dekreta nie były w[iz]ruszane i ci, którzy spozwani są, **etiam ad instantiam instigatoris officii Nostri**, byli wolni, znajdujemy spoiną uchwałą: iż ktobykolwiek na sejm abo też przez Nas za dworem, iakimkolwiek obyczajem był pozwany, ku skazaniu takowej skażni, podług ordynacyi i według uchwały sejmu przeszłego piotrkowskiego uczynionej, od pozwow i od rzeczy wolen być ma, i iest. A ktoby więc ieszcze tak uporny być chciał a przypowiedział się na takowe pozwy i na nie ieśliby co **in contumatiām** otrzymali, takowe otrzymanie nie ma mieć żadnej ważności i być nie może ku żadnej szkodzie nikomu. A ieśliby też za przypowiedzeniem do sądu czyim pozwany na takowy pozew stanął, tam nie odchodząc, sam abo prokurator iego, będzie powinien odłożyć winy sto grzywien, pod winą czternaścią grzywien; której winy sta grzywien połowica stronie, a druga do skarbu Naszego być ma. **In casu autem non satisfactionis pro praemissis, causa debet remitti ad officium, ubi bona actoris consistunt, pro ultima et finali exequutione poenarum.** A prokurator ma być skazan do wieże, ma tydzień siedzieć na dnie, tam gdzieby takowe rzeczy przez Nas były sądzone.

2. **Item.** Doszliśmy też tego, iż ci, którzy przez dekret Nasz za swe uczynki czci odsądzeni są, mieszkają doma i podczas między pocziwe ludzie się łączą, za czym dobrzy obrażają się, a źli ku zgorszeniu biorąpochop. A tak uchwałą sejmu tego i z przy woleniem rad i posłów znajdujemy, iż takowi czci odsądzeni miejsca w Koronie mieć nie mają, a starostowie ie poimać mają i będą powinni. Ktokolwiek u urzędu ich opowie się z dekretem i on ukaże autentice, za którym opowiedzeniem in instanti to poimanie osob takowych ma się stać, i dać takowego czci odsądzonogo ściąć. Co starostowie wypełnić będą powinni, pod winą onej stronie, która okaże dekret czci odsądzonogo, trzechset grzywien, gdy która **suficienter de negligentia docebit.** O które do ziemstwa, gdy pozowie na roku pierwszym, **semotis quibusvis exceptionibus et dilationibus, motionibusque**, będzie powinien starosta **in instanti** pod winą czternaście grzywien odłożyć, **in defectu vero remittitur pro exequutione facienda ad viciniorem capitaneum.**

3. **Item:** też to Nas doszło, iż wywołańcow za powodem prawa koronnego **pro suis delictis et excessibus**, iednych starostowie w majątności zaniechuwają, drudzy zasię przez sługi, domy swoje opatrywają, a od domu odiachawszy, na to się biorą, a snadź i drudzy zasię czynią **maiora et peiora prioribus delicta.** A tak aby złym do złego, a dobrym do skażenia nie podała się droga, mocą uchwały sejmu tego znajdujemy, iż ktorybykolwiek wywołany był tylko, a czci abo majątności odsądzon nie był, a takowe wywołanie przez ośm miesięcy na sobie